

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat chol hamoeed Soekot, 19 oktober 2024/17 tisjri 5785

Deuteronomium/Dewariem: 8: 1- 9: 5; 16: 13-17
Tanach: 367-369; 385

Haftara: I Koningen/Melachiem: 8: 22-43
Tanach: 689-691

Vertaler: Harry Polak (coördinator)

Commentaar: **chazzanit Elizabeth Sacks, Temple Emanuel in Denver (CO)**

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read or listen to the original text in English.

Een tijd om op te bouwen

Elk jaar lezen we deze beroemde woorden van Prediker (Kohélet) op Soekot:

“Voor alles wat gebeurt is er een uur, een tijd voor alles wat er is onder de hemel. ...een tijd om af te breken en een tijd om op te bouwen.” (Kohélet 3:1,3)

Het lijkt passend om te spreken over bouwen tijdens een feestdag die gewijd is aan het oprichten van een tijdelijke constructie. Maar de volgorde van de gedachten in dit vers staan haaks op onze Soekot-ervaring. Waarlijk, “een tijd om op te bouwen en een tijd om af te breken” zou beter aansluiten bij de volgorde van de feestdag. Dus waarom deze omgekeerde volgorde? En wat betekent precies “we breken af en bouwen op”?

De Tora-parasja voor sjabbat chol hamoeed Soekot — Exodus 33:12 - 34:26 — kan ons helpen deze vragen te beantwoorden. In dit Tora-deel krijgen we een stukje van een verhaal voorgeschoteld - een korte schets van een belangrijk moment in de geschiedenis van het volk Israël dat verschillende belangrijke gebeurtenissen beslaat. Het gedeelte begint met Mozes' verzoek om "Uw [Gods] aanwezigheid te aanschouwen" (Exodus 33:18), gaat verder met het graveren van de tweede set tabletten (Exodus 34:1) en eindigt met een korte samenvatting van de drie pelgrimsfeesten (Exodus 34:18). Op het eerste gezicht lijkt dit enigszins onsamenhangende gedeelte vreemd te passen bij de sjabbat van Soekot en lijkt het geen antwoord te bieden op onze vragen over afbreken en opbouwen. Als we het verhaal echter nader onderzoeken, realiseren we ons dat het verhaal dat in deze tekst wordt opgevoerd inderdaad een verhaal is van heropbouw - niet van structuren, maar van relaties.

In hun oorspronkelijke context vinden Exodus 33 en 34 plaats na de zonde van het gouden kalf. God is woedend, Mozes is radeloos en het volk verkeert in gevaar. Ons kleine gedeelte is de essentie van de hele episode - de gebeurtenissen die plaatsvinden nadat Mozes tussenbeide komt, God vergeeft en het volk wordt gespaard van volledige vernietiging. Hier proberen God, Mozes en het volk allemaal vooruit te komen — om hun relatie en hun eeuwige verbond te herbouwen.

In slechts een paar korte verzen onthult het Tora-gedeelte een pad naar herstel:

Geruststelling van Gods aanwezigheid: Mozes vraagt God om het volk te leiden en Gods aanwezigheid te onthullen (Exodus 33:12-18).

Een tweede kans geven: God beveelt Mozes om de tweede set tafelen te schrijven (Exodus 34:1).

De voorwaarden van de relatie herhalen: God herhaalt de voorwaarden voor de drie feesten (Exodus 34:18-26).

Het incident met het gouden kalf veroorzaakt een scheur in de basis van de relatie tussen God en het volk van Israël. Het naschrift van deze episode belicht een proces dat leidt tot genezing en herstel - een opbouw.

In de nasleep van Jom Kipoer hebben ook wij een afbraak meegemaakt, en op Soekot zoeken ook wij nu een opbouw. We hebben onze ziel blootgelegd op onze Grote Verzoendag en we beginnen nu aan een pad voorwaarts. Zoals rabbijn Alan Lew ons eraan herinnert, is de weg van afbreken die leidt naar Jom Kipoer lang en zwaar:

“We hebben de afgelopen weken onszelf geheel uitgekleet - onze gebrokenheid erkend, onszelf toegestaan om te zien wat we normaal gesproken niet zien, de leegte in de kern van onze ervaring omarmd, ons leven gereduceerd tot een reeks impulsen die opkomen en dan weer wegvallen... We hebben onszelf uitgenodigd om de mogelijkheid te overwegen dat we zouden kunnen sterven.”

(This is Real and You Are Completely Unprepared: The Days of Awe as a Journey of Transformation [Boston: Little, Brown and Company, 2003], p. 265)

Terwijl we overgaan naar Soekot beginnen we te herbouwen. En dus herinnert Kohelet ons er in de juiste volgorde aan dat er "een tijd is om af te breken en een tijd om op te bouwen." Onze Tora-parasja voor sjabbat chol hamoeed Soekot verduidelijkt een proces voor die herbouw. Zelfs de halacha voor het bouwen van een soekka benadrukt het belang van de verschuiving naar herbouw, omdat we eraan herinnerd worden dat "het verdienstelijk is om direct na Jom Kippoer met de bouw van de soekka te beginnen" (Kitzur Shulchan Aruch, [Joodse wetboek, geconcludeerd], 134:1).

De hedendaagse dichter en liturgist, Alden Solovy, drukt het veelzijdige concept van onze verschuiving naar herbouw uit in zijn gedicht voor Soekot, "Het seizoen van bouwen":

Dit is het seizoen van bouwen:

Van het bouwen van tenten van heiligheid,
Schuilplaatsen van vrede
In ons land en in onze harten.

Dit is het seizoen van vreugde:

Van vreugde in Gods overvloed en genade,
In de straling en pracht
In de hemel en op aarde.

Dit is het seizoen van dankzegging:

Om dank te zeggen voor de gaven van het land,
Voor geschenken die nog moeten komen
Terwijl we genieten van de wonderen van de schepping.

Dit is het seizoen van bouwen ...

(This Grateful Heart: Psalms and Prayers for a New Day [New York: Reform Judaism Publishing, CCAR, 2017], p. 61)

Terwijl we onze feestdag Soekot vieren, ons seizoen van bouwen en herbouwen, mogen we allemaal gezegend worden met de zekerheid van Goddelijke Aanwezigheid, overvloedige tweede kansen en een heldere visie op een pad naar herstelde relaties.